

Office of Fair Trading

Tajiir ë Ƴer Puöu

Lon Tënluoy path ku cïn yic rör tën kɔɔc baai Queensland.

Kɔc aa yeku lëk ku wëëtku keek biäk yieth ken ku kä dhilkä looi ka ye kɔɔc ɣɔɔc wälä kɔɔc lu tajiir baai Queensland.

Tuööm yï thok ke ɣook

Na wïc wër thok ka yï yup 13 14 50. Yin a buk waar thok majan telepun thok wälä yïn a buk waar thok ka ɣo cë nyuc tën tök rin buk yï kony ba wël Tajiir Ƴer Puöu ku loiloj piŋ.

Lɔkaɣukar da a leŋ yic lëk cë kudkud jam biäk yieth ku, ku kä dhil looi ka ye kɔɔc ɣɔɔc wälä kɔɔc lu tajiir baai Queensland. Nem www.fairtrading.qld.gov.au.

Ƴɔɔc

Muk wël kä nhïim të' ɣɔɔc yïn:

- Kuen wëëu ku, ku njic ɣɔɔc. Duk ye ɣɔɔc rin cïn kë ɣɔc tïŋ ku them ba yï cin ya kueet të' leŋ yen kë riil wïc ba ɣɔɔc.
- Kɔŋ dukään caath yiic ku jal ɣɔɔc.
- Det yieth ku, ku kä dhil looi biäk dhuŋ wëëu.
- Kuen athör ku tïu keek. Dhil wël ɣɔɔc kuen ebën ku jpl athör ɣɔɔc thany.
- Na leŋ kë ca ɣɔɔc ku a leŋ kë wäac, ka yï tuum yï thok ke kɔɔc ke ɣɔɔc yïn ye thïn ku them bäk kë wäär cök. Na nɔɔt kë wäac këc rot lëu, ka yï tuum yï thok ke ɣook buk yï kony luk.

Löŋ a cë teem bë wëëu ku ya dhuök yïin, wälä war kë cë ɣɔc yïin wälä guir kë cë ɣɔc yïin:

- Duk kaam cɔl a wër wei
- Muk kë wäac këc nyuöth yïin wäär ɣɔɔc yïn
- Duk kë cï yï math loi
- Na këc kë ca ɣɔɔc rot bën tiëŋ tën cë luël yeen
- Duk thöönj kek anyuth.

Raan tajiir a lëu bë jaai bë wëëu cï dhuk yïin na wër yen cïn yï nhom waar, tën kë koor/dit kuany wälä të' cïn kë cït këne ben la yök wëëu lik të' dëd.

Cuëër

Duk rot cɔl a cuëër. Nem lɔkaɣukar ë tiët cuër www.scamwatch.gov.au rin ba lëk biäk dhɔl ye kɔc lac cuëër yök ku det keek rin bë yī cī cuëër. Muk yī nhom, na path kë ɣöc yīin aɸey, ka tekdä ke dhël ë cuëër.

Kɔc yī ɣɔc baai

Yīn leŋ yith juääc tē cī raan ɣεεc yī mäk baai, aɸey tē bīi kek ke këc yī lëk. Na ye kë ɣεεc kë dīit döt wälä wēr \$100, ka yīn a leŋ nīn ka 10 bīn yī nhom tak, ye kaam kën yic, raan ɣεεc a cīn wëüu kɔŋ nyaai tēn yīin (gut wëüu dhamana), a cī lëu bë luɔy ɔɔl wälä bë këŋ gua ɔɔl bīi tēn yīin. A lëu ba ɣɔc ca guiir teem kɔü, dhël gäät, kuat kaam ca lɔc ye nīn 10 kën yic.

Käk wëüu juääc nyaai Na ɣääjë käk wëüu juääc nyaai, cīt ɣöt wälä thurumbil, ka yīn a yeku lëk ba yī nyin tääu piny aɸath. Lɔkaɣukar da a

leŋ yic lëk cë mac kɔü bī lëk tē ye ɣɔc ɣöt. Ka yī këc thurumbil theer gua ɣɔc, kɔŋ cɔl a wīc cök dhël REVS rin ba njic lɔn cīn yen wëüu kɔny ye kɔü.

Dheen ku Käny

Yīn a lëu buk yī lëk ku wëëtku yīin biäk ɣɔc ë wëüu dhen ku tē bīn njec dheen thīn. Aya, yīn a lëu buk yī tuɔc tēn kɔc bī la wëët biäk wëüu tē leŋ yen kë jöör.

Tajiir cī akuma pät

Rin bë kɔc kony, kɔc lui tajiir kä aa leŋ athör cī akuma ke pät:

- Kɔc ɣɔc/jīir ɣööt
- Kɔc tīit
- Kɔc thurumbil
- Kɔc ɣɔc ɣεεc kä theer
- Kɔc kuut käny
- Kɔc lui biäk cäth
- Kɔc leŋ ɣööt ye ceŋ amatnhom.
- Kɔc lui ke kek anëm
- Kɔc ë kɔc luεεl.

Ka yī cīn kë ca gua looi kek kɔc cīt kākä, cɔl kek aa nyuth yīin athör deen cī akuma ke pät bīk lɔn kën looi. Na liu, ka yī duk lui ke keek. Nem lɔkaɣukar da rin ba tiŋ lɔn cī ke pät bīk lɔn kën looi.

Aguirguir cī wëüu ken ye dhiëth

Na ye raan kek aguir cī wëüu ye dhiëth, ka lëu ba gät piny rin bë löŋ kɔc lui thīn geei kɔc̄th. Na ye wëüu kuɔc̄t rin biöökruεεl, ka yīn a dhil rot gät piny tēn ɣook.

Lɔkyukar riénythii lɛk bɪk la ayeer

Lɔkyukar riénythii lɛk bɪk la ayeer ee riénythii cɛŋ baai Queensland lɛk biak kɛriɛɛc ebɛn gɔl gɔl thurumbil tuɛŋ gut kuɛn wɛɛu ku ŋjɛc ɣɔɔɔ. Nem www.getoutthere.qld.gov.au.

Kä path ke ɣɔɔɔ

Yok aa ɔɔ lɛk biak kä cɛ path ke ɣɔɔɔ, kä pɛn ɣɛɛc ku tɛ'bin miɛth ku, ku ɔɔɔ ɔɔɔ paan du lɛk thin tɛ' ɣɔɔɔ kek. ɔɔɔ lui tajiir ebɛn a lɛŋ lon bi kek kuat kɛ yekä ɣaac cɔl ye kɛ la cɔk/jik.

